

Hey brotha hier is dai mense hulle soek jou is chandies

Hé man hier is iemand die je zoekt, 't betekent gelazer

Tekst Robert van Noort

Zesentwintig jaar is hij nu en studeert psychologie. Hij komt uit de meest gewelddadige wijk van Afrika, Eldorado Park in Gauteng. Fabian Stout (!) was een gevreesde *gangleider*.

Ik heb Fabian afgelopen september ontmoet in Pretoria bij ITO Focus, een trainingsorganisatie. Hij werkt hier nu op de administratie via een, zoals wij dat zouden noemen, re-integratieprogramma van de kerk. Voor 't eerst sinds hij zijn criminele leven heeft verlaten, vertelt hij zijn verhaal. Op ingehouden wijze beschrijft hij de afgelopen jaren. Op de terugweg naar Johannesburg rijd ik bijna tegen een boom. Ik heb gesproken met een gevaarlijke drugsverslaafde crimineel. Verdoofd zet ik de auto aan de kant. Mijn wangen zijn nat.

Geen vader in de familie, Merle is zijn liefdevolle maar zeer strenge moeder. Fabian was een buitenbeentje, las 't liefst boeken op de bank thuis. 'Van veel lezen word je slim, en ik wilde graag advocaat worden.' Maar ja, hoe gaat dat, als je de puberteit instapt? Fabian is dan geliefd bij veel meisjes. Vriendelijke, mooie kop, gespierd lijf. Je meisje kan gratis mee naar de film. Voor seks is een mobieltje wel een leuke geste. Hoe betaal je dat? Eerst de kunst afkijken van je neven. Hoe sla je iemand in elkaar en berooft je hem? ('Als je eigen leven niets waard is, dan is 't leven van een kleurling dat zeker niet.')

Fabian werd vlak voor zijn eindexamens opgepakt en zat drie dagen vast. De politie hoopte dat hij, na een bloedige vechtpartij, zijn neven zou verlinken. 'I gave up on life and couldn't handle the pressure.' Het waren de ergste dagen van zijn leven. Hij slaat niet door en kiest definitief voor slecht

gezelschap. Wat zijn neven konden, kon hij ook. Fabian start dan zijn eigen *gang*. Eerst zet hij drugsverslaafden onder druk om voor hem te stellen en rekeningen te vereffenen, maar dat gaat toch te langzaam. Hij schaft een wapen aan. Vooral een kleurling in elkaar slaan geeft een kick. De opbrengst is mooi meegenomen. 'Ja, eigenlijk zijn zwarten in de *townships* racisten.' De volgende stap is gewapende roofovervallen. Toppunt van de piramide is *carhijacking*. Tegen de tijd dat Fabian in die business stapt heeft hij zijn geweten al uitgeschakeld: het dagelijkse menu is xtc, marihuana en crystal.

Hoe gaat dat eigenlijk in zijn werk, zo'n autodiefstal? Ik realiseer me dat ik wel erg naïef door Johannesburg rijd. Gewoon mijn laptop mee in de auto, twee gsm's, mijn trouwring om en o ja, knopje van het slot naar beneden. Ik herinner me vorig jaar toen mijn angstige taxichauffeur in Nairobi me vroeg tijdens de rit te bukken, zodat we geen doelwit zouden zijn.

Je kunt het beste een auto laten stoppen op de afrit van de snelweg. Met z'n vieren rijden ze je klem met hun 'bakkie'. In een mum van tijd staan ze, volledig *waus*, met doorgeladen pistool rond de auto. Je hebt vijf seconden... 't Gaat ook wel eens 'per ongeluk' mis: de zenuwen, de pillen, de onverwachte beweging van de chauffeur.

Je bent een echte held als je op bestelling steelt. Fabian en zijn kompanen zetten een strategie uit. In welke wijk op welk kruispunt pakken we de volgende?

Maar dan gaat het echt mis. Om de hoek van een villa staat het doelwit, een witte Mercedes C klasse, nog geen

jaar oud. Eén van de passagiers ont-snapt. Het gaat ineens razendsnel. Hij rent naar binnen, pakt zijn geweer en schiet Fabian's beste vriend Adiel neer. Te laat komen ze aan in het ziekenhuis. Adiel is onderweg bezweken. Volledig overstuurd vlucht Fabian naar zijn moeder. Hij duikt twee maanden onder. Elke dag staan zijn 'vrienden' op de stoep en willen Fabian *back on the job*. Maar Fabian wil niet meer. Hij kickt af. Helio, één van zijn andere neven, brengt hem naar de kerk. Daar ontmoet hij God. Fabian keert na 8 jaar weer terug in het normale leven. Heb je geen schuldgevoelens? 'Als ik schuld zou voelen zou ik niet meer leven, ik heb geleerd mezelf te vergeven. God heeft de last van mijn schouders genomen.' Op diezelfde schouders zijn tatoeages te zien met de naam van zijn *gang*. Waarom haal je die er niet af? 'These tattoos are my scars; a person needs to be grounded. I keep my tattoos.' Ik voel me weer naïef en ook dom. Toch maar de volgende vraag: wat heb je geleerd van deze fase in je leven?

- 'Nothing in life is guaranteed.
- Never judge a book by its cover
- Every action has a reaction in life
- You need to love yourself, so you can love the other.'

Fabian gaat *community work* doen. 'I'm going to fulfil my dreams.'

Zuid-Afrika. *Rainbow nation*, Land van vergeving.

Robert van Noort is partner in Kessels & Smit, *The Learning Company* en voorzitter van NVO2, de vereniging van HRD-professionals. De komende maanden zet hij in Zuid-Afrika 'Imveliso' op, een centrum dat duurzaam ondernemerschap stimuleert. Voor O&O bericht hij over zijn belevenissen.
E-mail: vannoort@kessels-smit.nl